

מנקודת מבטו של הספורט הישראלי עמדה תשבי"ח כטימן המיבחן העליון, המזדמן לכל ספורטאי אחת לארבע שנים — המישחקים האולימפיים שייערכו השנה במכסיקו. למרות לקחי ההכנות המאוחרות לאולימפיאדות קודמות, קשה לומר שמוטדות הספורט הישראליים הסיקו את המסקנות. אומנם חל שיפור בהכנת הקאדרים בענפי הספורט הישראליים לקראת האולימפיאדה, אולם שוב נעשה הדבר מאוחר מדי, בהנחה בולטת במספר שטחים, ובמאמצים של הרגע האחרון.

משום כך לא הטביעו המישחקים הישראליים הקרובים את רישומם על כל חיי הספורט, השנה. אולם מלבדן לא היה שום מאורע או הישג מרשים. היתה זאת שנת בצורת בספורט הישראלי. הכדורגל הישראלי קפא על שמריו, בעיקבות מדיניותה הקפאה של הליגות. מישחקי הליגה הממושכים הגיעו לסיומם תוך חוסר-מתח בולט. **ישראל** ("הלאולה") **חליבנר**, מאמנה של **מכבי תל-אביב**, שהצליח להביא את הקבוצה בסיום שתי עונות רצופות אל כתר האליפות, היה האיש הבולט ביותר בשטח זה.

הכדורסל, ענף הייצוגי מספר 1 של ישראל, היה זה שהביא לארץ את אירועי הספורט המרתקים ביותר. לקבוצת הכדורסל של **מכבי תל-אביב**, שהתמודדה בי מישחקי אליפות אירופה בכדורסל, התמודדה ברץ נגד ארבע קבוצות-הצמרת של אירופה, זכתה אף בהישג מרשים כשגברה על הקבוצה האגדית של **ריאל מאדריד**. אולם האנשים שהצטיינו בשורותיה היו שוב **תנחום כהן-מינץ** ו**טאל ברודי**, אנשי-השנה כספורט בשנים הקודמות.

בשלהי השנה החלו ההכנות למישחקים האולימפיים. ההתאחדות לכדורגל סילקה את מאמנה היוגוסלבי של נבחרת הכדורסל, **מילובאן צ'ירביץ'**, מינתה במקומו **אמנון ישראלי**, **עמנואל שפר**, שבתקופה קצרה כבר הצליח לחלל שינויים מעטים בניבחרת. אולם תשומת-הלב העיקרית היתה מופנית לענפי השחיה והאתלטיקה הקלה, הענפים היחידים בהם מסוגלת ישראל להתמודד בכבוד באולימפיאדה. בשחיה השיגו ששה

של סופרים-מטעם, רודפי רוחים קלים, שי-הציפו את הארץ באלבומים ובקיטש מלחמתי מכלי הסוגים, ללא נסיון רציני להתמודד עם הבעיות.

יצא מכלל זה אדם שנודע בשנים האחרון בביקור זהומוריסטי — **דן בן-אמון**, שפירסם את הרומאן לזכור וזשכוח, כש"הכחונה היא: לזכור (את השואה) כדי לשכוח. הספר זכה לקבלת-פנים מעורבת, נפסל על ידי חלק מן הביקורת. אך הוא בלט בראש וראשונה בשל תכונה הקודמת לכל ספרות טובה: נסיון כן לחדור לעומקה של בעיית-חיים, ללא פשרות וללא הליכה-בחתלם.

בקבעו כי האשויים הוא מחלה שאינה מיוחדת לעם אחד, שאין לשנוא את גרמניה בתור שכזאת, שגם בכל עם אחר, ואפילו בישראל, יכול לקום מחנה פאשיסטי — הרגיו בן-אמון אנשים רבים. אך דווקא זה הקנה ליצירתו ערך של ממש.

אך בכך-הכל לא היתה זו שנה טובה מבחינה ספרותית. אותם תנאים שנתנו תנופה לייצור ספרי מלחמה תעודיים (ראה עיתונות) הקפידה את הצמיחה של הסיפורת העברית המודרנית. ויאהל-על-שכן כתבו יחידים-סגולה ספרים טובים, רגישים ומעמיקים. כי בעוד הי תותחים המשיכו לרעום, לאורך הסואץ ולאורך הירדן, סירבו המוזות הבלתי-מוזר יפנות לשחק.

כך קרה, למשל, שהסופר המצויין **אבי רהם** ("בולי") **יהושע**, שנתפרסם בעבר כממשיכו של הסיגנון העגנוני פירסם מה שמהווה אולי ספרו הטוב והמקורי ביותר עד כה: מול היערות, המכיל ארבע נובלות.

אחריו הלך סופר רק מעט-פחות מוכשר מיהושע, **עמוס עוז**, שעתור ספרו על הרומאן מיכאל שני — המתאר את חיי מותה של אשה ישראלית בגיל העמידה, הנוכחת על רקע חיי הצחחים עם בעלה הגיאולוג בפרשות סוערות ורומאנטיות יותר — כולל יחסי-עם שני תאומים ערביים מימי המנדט — המסמלים את המעטיר והקמאי שבארם.

רומאן זה זיכה את מחברו, בימים שלאחר המלחמה, במבול של גידופים ואיל השמצות. היו קנאים וצוריומוחין ששאלו: "ישל אש-פצת לכתוב על קשר אינטימי, ולו רוחני, בין יהודיה לבין ערביים?"

ספורט

למכסיקו

חנה זיפי

שחינית, אברהם מלמד, וואל כנדה, אמנון קראוס, גרשון שפע, שדו כית ניר ואיכונה טובים, את המיני

מום האולימפי. לשחינית כשרונית נוספת, דורית זליק, אירעה טראגדיה, כששרבה את ידה בדרכה לאימונים, זמן קצר לפני בקיעת הסגל האולימפי בשחיה. למרות זאת הוכיחה דורית רוח ספורטאית למופת. המשיכה להתאמן עם יד חבושה בגבס, קיוותה לא להתמיץ את ההזדמנות הנוספת באם נתתן לה.

אולם הדמות המרכזית בהכנות לאולימפי אדה, שמשכה את מרבית תשומת-הלב, היתה האצנית **חנה זיפי**, אלופת-ישראל ואסיה בריצה למרחק 800 מטרים לנשים. בהיעדר כל חיים אתלטיים סדירים בישראל, המשיכה חנה להתאמן לקראת הי מיבנים במרץ בלתי-נלה. כשהיא מקדישה יום-יום חמש שעות לאימוני-ריצה מפרכים. במשך כל השנה ניתנה לה רק הזדמנות בודדת אחת להתמודדות ספורטאית, כאשר רצה באיצטדיון קריסטל פאלאס בלונדון, זכתה שם בהישג מרשים. בשאר הזמן המשיכה חנה להתאמן בבודה, בודה, בי שיקונה לה את זכות ההשתתפות באולימפי אדה. במיבחן שנערך לא השיגה חנה את המינימום.

רק לאחר שהופעל לחץ ציבורי, הוכללה חנה במשלחת האולימפית, בזכות ולא בחסד. היא היתה דוגמה נדירה של ספורט-אית רצינית, שאפתנית וכשרונית — תכונות שיוכי אותה בתואר אשת-הספורט של תשכ"ח.

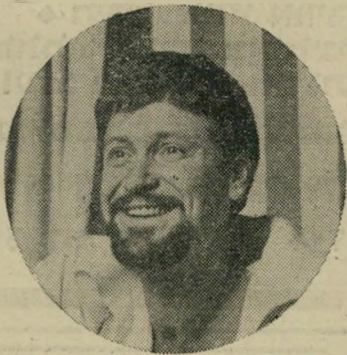
כנר על הגג. **אפי דיין**, שהחל מצליח בארץ כשחקן בימה ובר, עבר אף הוא לאירופה, הפך שם כוכב צעיר.

לקראת סוף השנה העלה התיאטרון הייפאי מחזה ישן של **ארטור מילר** צייד המלשפות, בביומו של **היי קלוס**. במאי זה, שחזר לארץ אחר תקופת ניתוק, הוא גם שביים את בקט בהימנה, הכיח את עצמי השנה כבמאי המקצועי והמבריק ביותר בי תיאטרון הישראלי. צייד המלשפות, שנודע להיות הצלחה אמנותית ומסחרית גם יחד, ימנה ודאי בין הישגי השנה הבאה.

גם בתחום הבידור השתלטו השנה צחחות וחלוקן. על שפע הקומדיות הוולות והי קיטשיות שהועלו על במות שונות, כולל על במת התיאטרון המוסיקלי של **גורא גר דיק**, בלטו שני מופעי בידור: תכניתם של **פוליאקוב, גברי בנאי ושויקה לוי** סינימה גשם, וחכמים בליה, מופע הבידור הזוגי של השחקנים **אילי גורליצקי ויוסי בנאי**.

תשכ"ח היתה שנה קשה לתיאטרון הישראלי. אך היא עלולה עוד להיזכר כשנה הרת גורל לעתידו. שכן, בשנה זו הורחק קהל צופים רב ממעגל התיאטרון, ויהיה צורך במאמצים מרובים על-מנת לחדש ולטעת בו את האמון בתיאטרון העברי.

התגלית של השנה היתה שחקנית צעירה, **לבנה פינקלשטיין**, שהתבלטה בהצגת טלמכוס קליי בבית השחקנים. ואילו בי תיאטרונים החתיקים היו רק שני מיבצעים שהיו ראויים לשבח. האחד מהם היה של שחקן הקאמרי החתיק, **יוסף ירון**, שהפך את הצגת הטסאור להצלחה הכספית של הקאמרי השני נפל בחלקו של שחקן צעיר מהמשמרת השנייה, שהוכיח הפעם את

עוזר תאובי

עצמו כשחקן מעמיק ומעולה. היה זה **עוזר תאובי**, שגילם את תפקיד הנרי החמישי במחזה בקט שהוצג בהבימה. בני ביצוע שהעלה אותו משכמו ומעלה מכל שחקני התיאטרון הישראלי השנה.

צעיר

הצעיר הזועם היחיד

מדוע אין הנוער הישראלי מורד? — שא לה זו נשאלה שוב ושוב, כאשר קם בזה אחר זה הנוער בכל העולם, מקליפורניה עד תורכיה, ממסוקבה עד דרום-אפריקה, בתנו-עות-מחאה אדירות נגד המימסד בכל ארץ. שום תופעה כזאת לא היתה בישראל.

יש שמצאו את הסיבה בשרות-החובה וב-שרות-המילואים, המספקים את כל יצר-הלחימה של האדם הצעיר, נוטעים בליבו תשוקה עזה לנוח ולדאוג לעינינים הפרטיים. אחרים מצאו את הסיבה בקונפורמיזם הי לאומי הקיצוני, שהוא עיקר החינוך הניתן בבית-הספר הישראלי.

בתשכ"ח לא היו מורדים. הסטודנטים הראו סימני-פעולה רק פעם אחת, כאשר

חנה זיפי

פוסר מרצה באוניברסיטת תל-אביב, על רקע פוליטי. ההשלמה היתה באופנה. סימלה אותה נכדתו של המורד הגדול, **גליה בן גוריון**, חיילת שהרבנים סירבו להתיר לה להינשא, בשל מוצאה הנוצרי של אמה הי בריטית. גליה ומשפחתה ניכנעו לרבנים, ו- היא עברה גיור.

בנה של משפחה לוחמת אחרת, **אפי דיין**, הלך בדרכי-אחותו, ויצא לחו"ל כדי למצוא את ההצלחה שם. כשם שבתו של משה דיין כתבה את ספריה באנגלית, לזרם, החל בן משחק בסרטים באנגלית, לקהל הבינלאומי.

פה ושם היו פרשות של הרפתקנות שני צעירים החליטו להעפיל על הר המון-בלאז, ללא הכנה מיקצועית — וחדד מהם ניספה. חיובית יותר היתה הרפתקתו של **אייבי נתן**, שכבר אינו צעיר ושטס כמה פעמים לביאפורה בשליחויות-סעד, אחרי שהכנסת והעיתונות הוסיקו את הציבור. אך גידמה כי כל יצירה-הרפתקנות, כל ההקרבה-העצמית וכל האידיאליזם של הנוער הישראלי מצאו את ידם הטבעי בצה"ל. הנוער של תשכ"ח לבש מדים.

פרשת-המרד היחידה של תשכ"ח העלתה דמות שנויה-במחלוקת: הימאי **משה לוי**, שעורר במרידו מרד על האונייה אבוקודו קור, גרם לסנסציה עולמית. אנשי-המימסד הכריזו עליו כעל עושה-צרות מיקצועי. ביט-לו את הפרשה כעניין אישי של יחיד, ביטלו את זכות-ההפלה שלו. אך לוי יכול היה לטעון במידה רבה של צדק רי אין דרך אחרת לשינוי פני הדברים בציה-הסוחר, שבה נציגיה-מעדי מתימרים להיות גם נציגי-העובדים, ובו הבוסים מוכנים להשת-מש בכל מכשירי-הכפייה, הלחץ והשיחוד לשבירת התארגנות חופשית. לוי הוכיח לפחות, נכונות לפעול אישית למען זיכותו ולהקריב למען את האינטרס הפרטי שלו — תכונות שבלטו בתשכ"ח בהיעדרן הכללי.